

Saatja: Kertu Nurmsalu <Kertu.Nurmsalu@siseministeerium.ee>

Saadetud: 12.08.2024 10:04

Adressaat: <andero.adamson@hm.ee>

Koopia: SiM info <info@siseministeerium.ee>

Teema: keelseaduse VTK - Siseministeeriumi tagasiside

Manused: image001.png; image002.png; image003.png; image004.png; image005.png

Tere!

Oleme läbi töötanud keelseaduse väljatöötamiskavatsuse (edaspidi VTK) ning esitame mõned täpsustused ja tähelepanekud.

1. VTK sissejuhatavas osas (lk 2) vajab täpsemat selgitamist, et Ukraina kodanike arv, kellele on antud ajutine kaitse või rahvusvaheline kaitse, kajastub Eestis elavate välismaalaste arvus. Samuti palume ajutise kaitse ja rahvusvahelise kaitse saanud isikuid käsitleda eraldi lühiajaliselt Eestis töötavate välismaalaste arvust. Praeguse teksti puhul võib ekslikult jääda mulje, et ajutise kaitse ja rahvusvahelise kaitse on saanud üksnes need Ukraina kodanikud, kes varasemalt lühiajaliselt Eestis töötasid ning et nende isikute arv lisandub eelnevas lõigus kajastatud Eestis elavate isikute arvule.
2. VTK 1. osas kirjeldatakse murdekeele staatust ning võimalust lisada murdekeel emakeelena rahvastikuregistrisse (edaspidi RR). VTKs väljatoodud RRi andmete kogumise osas ei ole kokkuleppeid veel saavutatud, vaid alles on läbirääkimiste faas ja toimuvad arutelud. Soovime kindlasti jätkata arutelusid enne, et kui keelseaduse eelnõu valmib. Märgime aga, et kui soovitakse lisada teine emakeel/rahvus RRi, siis sellega seoses tuleb muuta õigusakte. Lisaks RRi andmeväljade lisamisel on vajalik rahaline ressurss aga rahaline maksumus on VTK-st üldse jäetud välja. Oleme arutelude raames kalkultatsiooni ka saatnud. RRi poolt on kaalutud lahendust, kui kasutatakse emakeele andmeväljal keele klassifikaatorit selliselt, et valikus on: "eesti/seto"; "eesti/võro" jne. See toob kaasa ka Statistikaametile klassifikaatorite muutmise vastavalt HTM keelseaduses sätestatule. Seega keelemurrete loetelu peab tulema keelseadusest.
3. Eraldi vajab läbi arutamist teise emakeele ja rahvuse lisamine RRi, mis oleks lahendatav uute andmeväljadena ning riigile ressursimahukas. Pakume siinkohal välja võimaluse, et kas teise emakeele ja rahvuse lisamisel võiks tugineda rahvaloenduse tulemustele? Samuti tuleks keelseaduses siis määratleda esmane emakeel ja teisene emakeel ning rahvused sarnaste põhimõtete alusel. Mais 2024. a uuendas Siseministeerium RRs teise emakeele ja rahvuse lisamise tööde maksumuse hinnangut. RRi rakenduste ja kaasuvate portaalide (ametnikuportaal, X-tee, andmeladu, aruanded jt) arendus kokku vajab ca 8000 tundi tööd, mille maksumuseks kujuneks hinnanguliselt 565 360 eurot. Arenduste hinnanguline ajaline kestvus oleks 1 aasta. Lisaks RRi poolsetele arendustele kaasnevad veel blankettide trükkimine ja RRi andmeandjate arenduste mahtu ning hinda (nt PPA, EMTA jt) – seda kõike ei ole selles kalkultatsioonis arvestatud. See puudutab ka VTK 16. osa, kus praegu on märgitud, et regulatiivsete lahendustega ei kaasne kulude tõusu.
4. VTK 8. osas käsitletakse eesti keele tasemeeksamite korraldust. Nõustume, et KeeleS vajab täiendamist osas, mis puudutab eksamil osalevate isikute tuvastamist ning e-eksamite puhul on mõistlik kasutada automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekogu (ABIS), mille kasutamine loob võimaluse tuvastada eksaminandid biomeetriliste andmete alusel. Eesti keele tasemeeksami sooritamisel riigilõivu määra kehtestamisel palume hinnata, kas VTK-s oleks vaja lisaks vähemalt 65a Eesti kodakondsust taotlevale isikule kajastada ka teisi

sihtrühmasid, kes on riigilõivu tasumisest vabastatud. Keeleeksamit sooritavad ka nt välismaalased, kes taotleavad pikaajalise elaniku elamisloa.

5. VTK 10. osas käsitletakse väliseksperdi eest keele oskuse nõuete erisust. Hetkeolukorra kirjelduses on tippspetsialisti regulatsiooni all ekslikult kirjeldatud ka Euroopa Liidu sinise kaardi ja ettevõtjasisese ülevõimise elamisloa sätteid. Palume need eraldi kirjeldustena välja tuua või jätta üksnes tippspetsialisti regulatsiooni sätete kirjeldus. Lisaks märgime, et tähtajalise elamisloa töötamiseks võib üldjuhul anda kuni viieaastase kehtivusega ning seda võib igakordselt pikendada kuni kümneks aastaks. Nõustume, et KeeleS § 23 lõikes 5 sätestatud erisus vajab täpsustamist nii selles osas, kellele erisus kohaldub, kui erisuse kohaldumise ajalise piirangu osas.
6. Tõstatame veel ühe küsimuse, mida VTK-s ei ole kajastatud, kuid mis vääriks läbi mõtlemist. Puudutab see keeleseaduse § 5 – vähemusrahvusest isik on Eesti kodanik ja erineb eestlasest keele poolest. Kui hakataks koguma mitut rahvust või emakeelt (sellest küll VTKs ei ole juttu, on vaid murdekeelest), kuidas seda siis arvestatakse ja kas kajastatakse RRs. Nt isik on Eesti kodanik ja valib emakeeleks nii eesti kui vene keele. Siit küll välja lugedes ei oleks RR-ist vaja rahvust vaja vaadatagi, vaid Eesti kodakondsust ja emakeelt. Sättes on kombineeritud kokku rahvus ja keel (sest minitakse 1. eestlasi kui rahvust ja 2. keelt). Lisaks kui ka tuleb murdekeel keeleks, kas see on siis eesti keel või ongi see just see olukord, kus erinetakse eestlastest keele poolest. Vähemusrahvusele on ka §-des 9 ja 11 ette nähtud nende keele kasutamise õigused.

Tervitab

Kertu Nurmsalu

õigusosakonna õigusnõunik
Siseministeerium

612 5084

5308 1180

Pikk 61, 15065 Tallinn

